

WMFKOEPEL

Driemaandelijks tijdschrift van de West-Vlaamse Milieufederatie vzw
Nummer 3 - juli-augustus-september 2015 - jaargang 10
Verantwoordelijke uitgever : Eric Vandorpe, Standaardmolen 20, Kuurne

WMFkoepel

WMFkoepel is het driemaandelijks tijdschrift van de West-Vlaamse Milieufederatie vzw (WMF).

10e jaargang- nummer 3- 3e trimester 2015

Verantwoordelijke uitgever

Eric Vandorpe, Standaardmolen 20, 8520 Kuurne

Werken mee aan dit nummer

Katty De Wilde, Bart Vanwildemeersch, Eric Vandorpe.

Foto's

Vermeld bij de foto's.

Foto voorpagina :

Copyright

Overname van artikels wordt aanbevolen, mits bronvermelding.

Westvlaamse Milieufederatie vzw

De West-Vlaamse Milieufederatie (WMF) vzw is de koepelorganisatie van de West-Vlaamse natuur- en milieuverenigingen en beoogt de bescherming van de natuur en het leefmilieu van West-Vlaanderen. De WMF is in 1996 ontstaan uit het West-Vlaams Overleg en is een onafhankelijke en pluralistische vereniging en heeft geen enkele binding met politieke partijen. WMF is intermediaire partner van de Bond Beter Leefmilieu (BBL) vzw.

Lidmaatschap

Enkel natuur- en milieuverenigingen, werkzaam in West-Vlaanderen kunnen lid worden van de WMF vzw. Dit kan door zich schriftelijk kandidaat te stellen bij de voorzitter van de vzw : eric-vandorpe@scarlet.be.

Bestuursleden

Eric Vandorpe (voorzitter)

Kris Dekeyzer (ondervoorzitter) ;

Martine Langen (secretaris) ;

Marcel Heintjens (penningmeester) ;

Hans Vermeersch (bestuurslid).

Ann Top (bestuurslid).

Peter Hantson (bestuurslid).

Paul De Graeve (bestuurslid).

De West-Vlaamse Milieufederatie vzw is erkend door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

De werking van de West-Vlaamse Milieufederatie vzw wordt gesteund door :

WMF-vertegenwoordigers :

Provinciale Mineraad West-Vlaanderen :

kris.dekeyzer@vives.be ;

peter.hantson@skynet.be ;

gabriel.vandemaele@telenet.be ;

bart.vanwildemeersch@wmfkoepel.be ;

mheintjens@telenet.be

Plaatsvervangers : Martine Langen, Manuel De Witte, Kristina Naeyaert, Ann Top & Katty De Wilde

Provinciale Commissie Ruimtelijke Ordening (PROCORO)

eric-vandorpe@vives.be

katty.de.wilde@wmfkoepel.be

bart.vanwildemeersch@wmfkoepel.be

Inagro Adviesraad Proclam

kris.dekeyzer@vives.be

bart.vanwildemeersch@wmfkoepel.be ;

gabriel.vandemaele@pandora.be ;

manuel.de.witte@telenet.be

peter.hantson@skynet.be

Resoc Brugge

kris.dekeyzer@vives.be

plaatsvervanger : paul.degraeve@skynet.be

Adviescomité openlucht recreatie Westtoer

kris.dekeyzer@vives.be

Bekkenraden Bovenschelde, IJzer en Leie

eric-vandorpe@scarlet.be

SECRETARIAAT

Beenhouwersstraat 7

8000 Brugge

050/707.107

openingsuren

maandag van 8u15 tot 17u15

dinsdag van 8u15 tot 17u15

woensdag van 8u15 tot 12u15

donderdag van 8u15 tot 17u15

vrijdag van 8u15 tot 17u15

secretariaat

secretariaat@wmfkoepel.be

coördinator

katty.de.wilde@wmfkoepel.be

beleidsmedewerker

bart.vanwildemeersch@wmfkoepel.be

www.wmfkoepel.be

Inhoudstafel

Colofon.....2

Inhoudstafel en kalender3

Redactioneel.....4

Transitie

Info-avond Provinciale Minaraad :

Transitie, de weg naar een beter klimaat.....5

Nieuws van het front

De tragiek van de schoonheid van de kust.....10

Dag van de Natuur 2016

Activiteitenoverzicht West-Vlaanderen.....16

Drinkwater

Bezoek aan drinkwaterproductiecentrum De Gavers.....20

Klimaat

Oproep Klimaatmars Parijs.....24

Kalender

OKTOBER

- **Dinsdag 27 oktober 2015 - Brugge**

ALGEMENE VERGADERING WMF +

INFOSESSIE BOS IN WEST-VLAANDEREN

Meer info : secretariaat@wmfkoepel.be

NOVEMBER

- **Zaterdag 21 & Zondag 22 november 2015**

DAG VAN DE NATUUR 2016

Meer info : Blz. 14 van dit tijdschrift

- **Maandag 23 november 2015 - Roeselare**

WMF-OVERLEG +

INFOSESSIE : HOUTVERBRANDING &

FIJN STOF

Meer info : secretariaat@wmfkoepel.be

NOVEMBER

- **Zaterdag 28 november 2015**

DIALOOGDAG PROCLAM-WMF

DUURZAAM LANDSCHAPSONDERHOUD

Oost-Vleteren- Houthulst -9u30 tot 12u30

Meer info : secretariaat@wmfkoepel.be

- **Zondag 29 november 2015 - Parijs**

GROTE KLIMAATMARS PARIJS

ter gelegenheid van klimaattop

Climate Express mobiliseert

Zie blz. 24 van dit tijdschrift.

Beste lezer,

Een van de thema's waar we als West-Vlaamse Milieufederatie mee bezig zijn is het probleem fijn stof. We zijn volop bezig een traject uit te werken, die in volgend jaarprogramma zal afgewerkt worden. Ondertussen weten we dat er vele oorzaken zijn en het ook niet eenvoudig zal zijn om het op te lossen. Er werd binnen WMF een werkgroep samengesteld, die daar verder zal aan werken.

Een van de oorzaken van fijn stof is dieselrijden. Onlangs werden we dan nog geconfronteerd met het schandaal bij Volkswagen. Sommige auto's van die groep werden uitgerust met software, die detecteerde of de wagens getest werden. Op dat moment stootten ze minder stikstofgassen uit dan later tijdens een gewone rit op de weg. Europese tests bleken niet te volstaan om de fraude te detecteren. Als gebruiker, consument worden we hier duidelijk bedrogen.

Maar ook andere Europese milieunormen worden wel eens met de voeten getreden. Onlangs werd er vastgesteld dat de normen voor huishoudtoestellen ook aangepast zijn. Het energielabel van de geteste toestellen geven andere waarden dan in werkelijkheid. Ook hier worden we als gebruiker, consument bedrogen. Zijn labels dan nog betrouwbaar en kan de gebruiker, die een toestel wil kopen dan nog vertrouwen op de energielabels en Europese tests? Nochtans zijn controles door de EU-lidstaten belangrijk. Huishoudtoestellen zullen de komende jaren steeds slimmer in elkaar zitten, maar een fabrikant moet geen software plaatsen om regels te overtreden. Het moet dienen om de burger correct te informeren

Op dinsdag 27 oktober 2015 hebben wij als WMF onze Algemene Vergadering in Brugge. Met de raad van bestuur hebben we al het werkingsprogramma voor 2016 voorbereid. De thema's, waar we zullen op werken blijven duurzame landbouw en voedingsindustrie, mest- en veeteeltproblematiek, integraal waterbeleid, fijn stof, ruimtelijke ordening, bossen, kustdossiers en meer. U bent uitgenodigd om samen mee te denken aan het jaarprogramma 2016.

In het informatief gedeelte zullen we het hebben over de bossen in West-Vlaanderen voorgesteld door Bos+. Zeker de moeite om te komen luisteren en mee te werken. Deze infosessie is toegankelijk voor alle actieve leden van onze lidverenigingen.

Vooraleer we naar de winter toe gaan zullen we samen in onze natuurgebieden aan de slag gaan tijdens de 37ste Dag van de Natuur op 21 en 22 november, een "werk"dag voor natuur en landschap. Ik doe een oproep om met zoveel mogelijk mensen de handen uit de mouwen te steken en aan de slag te gaan in een van onze gebieden. Doet u dit jaar ook mee? dan met zijn allen de beuk erin.

Laten we samen verder werken om de leefmilieukwaliteit in onze provincie te beschermen en te verbeteren. Als provinciale koepel willen we het centraal aanspreekpunt zijn voor alle natuur- en milieuverenigingen in West-Vlaanderen. Wellicht tot op de Algemene Vergadering van dinsdag 27 oktober te Brugge.

Vandorpe Eric
Voorzitter WMF

BEZOEK DE WEST-VLAAMSE MILIEUFEDERATIE NU OOK OP FACEBOOK!

www.facebook.com/wmfkoepel.be

INFO-AVOND PROVINCIALE MINARAAD

"TRANSITIE, DE WEG NAAR EEN BETER KLIMAAT"

VERSLAG VAN EEN INSPIRERENDE AVOND

Een drukke avond was het op 30 september in het Boeverbos. Niet alleen door de meer dan 90 aanwezigen, maar ook door de stroom aan informatie en uitwisseling van informatie en ideeën rond het thema “Transitie, de weg naar een beter klimaat?”. Met de toonaangevende sprekers op Vlaams niveau, zoals Erik Paredis, maar ook op niveau van onze provincie, zoals Vanya Verschoore van de Stadsboerderij Kortrijk, werd de definitie van ‘transitie’ als een werkwoord scherp gesteld. We nemen je graag mee in een overzicht van de thema’s.

Transities zijn van alle tijden. Zo heeft de maatschappij in haar productie en consumptie een transitie gekend met het Fordisme. Hierbij werd de massaproductie en massaconsumptie geïntroduceerd. Inmiddels kennen we de transitie die veroorzaakt werd door het internet en alle diensten die hierdoor kunnen geleverd worden. Nu worden we door de klimaatverandering genoodzaakt om een transitie te maken naar een duurzame samenleving. Maar hoe?

Ecologische voetafdruk en sociale welvaart

De ecologische voetafdruk moet naar beneden, maar liefst wel zonder daarbij de westerse sociale welvaart aan te tasten. Landen in prille ontwikkeling moeten dan weer meer sociale welvaart kunnen bereiken, maar dit mag niet ten koste gaan van hun gunstige ecologische voetafdruk. De overgang naar een werkelijk duurzame samenleving gebeurt op sociaal vlak (demografische groei inperken, herverdeling en matiging van vraag), op productievlak (eco-efficiëntie, lokaal produceren en consumeren, sluiten van kringlopen,...) en op vlak van de markten (inperken en inbedden). Een transitie naar een duurzame samenleving moet dus, volgens Paredis, via deze verschillende strategieën bekomen worden.

Maar dit gebeurt niet zomaar. De maatschappelijke systemen moeten veranderen. Dit doe je door de heersende regimes te veranderen. Met dit laatste wordt niet in eerste plaats op de politieke macht gedoeld, maar wel over de heersende denk- en beleidspatronen. Zo heerst er momenteel nog steeds een mobiliteits’regime’ dat absolute voorrang geeft aan de wagen. De context, of het landschap, zorgt echter voor een bedreiging van dit regime. Immers, het fijn stof, de CO₂-uitstoot, de verkeersongevallen, de files,... zorgen ervoor dat het regime, of het heersende denken en beleid, zichzelf ondergraaft en er ruimte komt voor de niches.

Voorbeelden van deze laatste kan je vinden bij de alternatieve verplaatsingswijzen (elektrische auto, bakfietsen, openbaar vervoer, fietsstraten,...). Op een gegeven ogenblik komt er een kantelmoment, waarbij het landschap en de niches het regime zullen veranderen. Een nieuw regime komt ervoor in de plaats. Het komt erop aan dat kantelmoment te beïnvloeden door als beweging zowel vanuit het landschap te werken, als op de niches. Transitie is dus niet morrelen in de marge, wel het veranderen van politieke systemen. Politiek is dan zowel beleid beslissen, als beleid vormen (de maatschappij en haar context).

Niet morrelen in de marge

Het gaat dus niet over morrelen in de marge. Politieke systemen, maatschappelijke denkpatronen en dagelijks handelen moeten veranderen om te kunnen spreken over een transitie. En net daar kunnen beleidsmakers zich bedreigd voelen in hun positie. Gevestigde belangen, die de regimes in stand houden, worden onder druk gezet. Het lossen van de belangen, is een proces dat heel traag op gang komt. Het is voor een beleid gemakkelijk te focussen op het laaghangend fruit, maar het tot de wortel gaan van het probleem is een meer complex samenspel van verschillende niveaus in beleid maken, van het koppelen van niches aan beleid, maar ook het omgaan met de tegenstand. Transitiedenken moet dan ook voorbij gaan aan de vastgelegde en langlopende planningsprocessen, zoals de Bestuurlijke Beleidscyclus (BBC). En uiteindelijk is een transitieproces ook een proces met een open einde: je weet niet waar je zal uitkomen.

Transities, wat kan je er lokaal mee?

Transitieprocessen starten veelal in steden. Logisch, want steden zijn concentraties van mensen, met dito concentraties aan maatschappelijke problemen. Mensen kunnen elkaar ook gemakkelijker ontmoeten en komen zo sneller tot ideeën, die ruimer en sneller verspreid kunnen worden. Nieuwe technologieën worden meestal eerst in de steden toegepast worden en versnellen deze evolutie. Voor een lijst van dergelijke initiatieven in Gent, kan je eens snuisteren op gentintransitie.com.

Om complementair te zijn aan bewegingen, moet het beleid op meer focussen dan makkelijk te bereiken doelen. Men moet ook de brede beweging, het 'landschap' zien. Het beleid kan niches koppelen aan beleidsprocessen. Bv. het installeren van laadpalen voor elektrische auto's, een regelgevend kader ontwikkelen voor niches om ze te stimuleren, ruimte maken om denken en doen te koppelen en niches te verbinden.

Voorbeelden uit de Provincie

Provinciale Minaraad

Provinciaal minaraadslid Peter Hantson : "Na het afschaffen van de Samenwerkingsovereenkomsten milieu tussen gemeenten en provincies enerzijds en Vlaanderen anderzijds, zijn verschillende lokale minaraden gesneuveld. Vermits de verplichting ontbreekt, voelt het beleid veelal de nood niet meer om een dergelijke raad te behouden. Daarenboven geeft het klimaatverhaal ook de ruimte om de bevolking rechtstreeks te gaan bevragen. In West-Vlaanderen heeft de Provincie ervoor gekozen om met de Minaraad te blijven werken. Deze raad zoekt nu naar mogelijkheden om samen met het beleid op zoek te gaan naar een maatschappelijk gedragen richting. Niet alleen het werken met werkgroepen, die een verregaande zelfstandigheid hebben, maar ook het betrekken van andere partners, zoals kennisinstellingen, intercommunales,... behoren nu tot het actieterrein van de provinciale minaraad. Ook de minaraad van Roeselare maakte reeds deze beweging, met de steun van het beleid. Belangrijk is de dialoog, die er tussen beleid en raad ontstaat."

Provincie

Gedeputeerde Guido Decorte : “De Provincie heeft sinds een jaar een klimaatspecialist in dienst. Haar taak is het uitwerken van beleidsacties binnen alle beleidsdomeinen van de Provincie. In eerste instantie lijkt dit over de evidente thema's te gaan -de quick-wins- maar na verloop van tijd zal de Provincie ook de meer complexe dossiers laten analyseren. Concreet gaat het hier bv. over de samenaankoop groene stroom, streekproducten, duurzaam bouwen. En men zal hiervoor ook gebruik maken van de gebiedsgerichte werking, van de POM, de ruimtelijke planning...” Uiteraard zal het voor de West-Vlaamse Milieufederatie een taak blijven om op te volgen of hier bv. de effecten van de intensieve veeteelt, de ontsluiting van de bedrijven, de provinciale luchthaven in Wevelgem, de bescherming van het ‘groene’ kustpatrimonium n.a.v. de zeespiegelstijging,... bijzitten. Het mag niet blijven bij enkel plukken van laaghangend fruit. Maar de ambities zijn veelbelovend.

Kortrijk Transitistad (schepen Bert Herrewyn)

In het Plan nieuw Kortrijk neemt Stad Kortrijk het engagement op om een Klimaatstad te worden. Hiervoor wil de Stad initiatieven van inwoners, onder-nemers, verenigingen ondersteunen, onder de verantwoordelijkheid van schepen Bert Herrewyn. Echter kan de Stad als bestuur dit niet alleen, iedereen moet mee in het verhaal : stad, partners, gezinnen, verenigingen, scholen en bedrijven moeten hun verantwoordelijkheid

nemen. Maar de Stad neemt ook zelf actie. Ze tekende het Burgemeestersconvenant en heeft in dat kader een reductie van de CO2-uitstoot, ook binnen eigen diensten, tot doel. Dit is zichtbaar in het stationsproject, waarbij voorrang werd gegeven aan fietsers en groen en de auto onder de grond moet. Groen en blauw worden de kleuren van de nieuwe ruimtelijke planning in Kortrijk. Groene assen en ruimte voor water. Dit heeft implicaties voor alle diensten, want Kortrijk wil deze klimaataanpak uitvoeren over de diensten heen.

Vanuit het in de zaal aanwezige middenveld werd de vraag gesteld hoe dit allemaal zal gerealiseerd kunnen worden, zonder toegewezen middelen en met maar 1 personeelslid, die dit bij haar taken moet nemen. Schepen Herrewyn gaf toe dat dit niet evident zal zijn, maar dat zijn taak er vooral uit zal bestaan om de andere schepenen en de bevolking (dus ook het middenveld) te overtuigen van de noodzaak, maar ook van de opportuniteiten.

Grow to Build (Veronique Demey (Inagro) en Jan De Coninck (BAS vzw))

Vlas en hennep zijn twee hernieuwbare grondstoffen die als basis voor biobased bouwmaterialen gebruikt worden. Het Europese project Grow2Build wil alle betrokkenen in de vlas- en hennepketen (landbouw, primaire verwerkers, industrie, bouwsector en eindconsumenten) in contact brengen met elkaar. Door informatie uit te wisselen en partijen samen te brengen, wil Grow2Build deze natuurlijke bouwmaterialen helpen verbeteren en ze (terug) in de markt zetten. De bouwsector

is een van de grootste bronnen van uitstoot van broeikasgassen en een van de grootste verbruikers van grondstoffen. Daarom is het belangrijk om te zoeken naar alternatieven en duurzaam bouwen is er één van. Het verminderen van de CO₂-uitstoot kan simpelweg al door energie te besparen. Een duurzame woning is immers om te beginnen een energiezuinige woning. Door luchtdicht te bouwen, veel te isoleren, correct te ventileren en te kiezen voor hernieuwbare energie zoals fotonvoltaïsche zonnepanelen, een zonneboiler... verlaag je het verbruik van gas en elektriciteit in je woning. Nog beter is een woning waarvan ook de bouwmaterialen milieuverantwoord en gezond zijn. Hernieuwbare grondstoffen zoals hout, riet, stro... maar ook vlas en hennep nemen tijdens hun groei CO₂ op uit de lucht. Door ze te gebruiken als grondstof voor bouwmaterialen, kan men CO₂ vastleggen in een gebouw. Hierdoor hebben zij dus een positief effect op de broeikasgasbalans.

Als het gebouw, waarin biobased materialen verwerkt zitten, gesloopt wordt, kunnen de materialen hergebruikt worden (en blijft de CO₂ opgeslagen) of worden ze afgebroken in de natuur (en wordt de CO₂ met 60, 100... jaar vertraging afgegeven).

Vanuit bio-ecologisch standpunt zijn bouwmaterialen op basis van hernieuwbare (teelbare) grondstoffen een interessant alternatief voor een groot deel van de huidige generatie bouwmaterialen. Van de teelbare materialen zijn houtproducten de bekendste voorbeelden. Maar er bestaan ook minder bekende bouwmaterialen uit hernieuwbare grondstoffen, zoals schapenwol, vlas en hennep. Deze biobased grondstoffen bestaan al zeer lang, maar ze zijn momenteel nog vrij onbekend voor de bouwindustrie. Hernieuwbare grondstoffen worden onder bepaalde voorwaarden als onuitputtelijk beschouwd: er moet een doordachte heraanplanting komen in de plaats van de ontgonnen grondstoffen en de productie- en gebruiksduur moet minstens even lang zijn als de ontwikkelingsperiode van de grondstoffen. Het is

ook belangrijk dat de milieu- en gezondheidsimpact zowel van de productie als van het gebruik beperkt zijn en dat de technische en functionele kwaliteit gegarandeerd blijft. In vele gevallen levert het transport van bouwmaterialen en bouwproducten een niet te onderschatten bijdrage aan de globale milieu-impact van het materiaal of product. Indien lokaal geteelde grondstoffen, zoals vlas en hennep, ook lokaal verwerkt worden, dan blijft transport beperkt en kunnen we de bijhorende emissies en milieu-impact terugdringen. Op die manier vermindert de totale milieu-impact van het product.

Dit is volgens Erik Paredis een typische niche. Een niche kan uitgroeien tot een reguliere techniek, als enerzijds de context er klaar voor is (tekort grondstoffen, klimaateffecten,...), maar ook als deze niche verder uitgebouwd wordt. Dit kan door het opbouwen van kennis en het uitbreiden van het aantal spelers (architecten, aannemers,...) die aan de weg timmeren van de legitimiteit van de keuze voor het gebruik van hennep, vlas, stro of andere natuurlijke bouwmaterialen. Momenteel wordt steeds meer met deze materialen gebouwd en gerenoveerd. Dit zowel voor industriële bouw als voor vrijstaande en ingesloten huizen.

Stadsboerderij Kortrijk

Met de Stadsboerderij geeft Vanya Verschoore een enthousiast voorbeeld van hoe een burgerinitiatief een bijdrage kan leveren aan de doelstellingen van een transitie. Het principe van transitie start al in de verbouwingen die nodig waren voor het opkalefateren van de stallen van de oude boerderij. Hierbij werd gekozen voor kalkhennep, een methode die steeds meer in zwang komt. De Stadsboerderij wil niet zelf produceren, maar het platteland en de stad terug met elkaar verbinden. Door te werken met biolandbouwers uit de directe omgeving, maar ook een coöperatieve werkvorm te hanteren en via crowdfunding de brede bevolking mee in het bad te nemen, zorgt Vanya er met zijn initiatief voor dat er een nieuwe dynamiek op gang komt en burger en boer terug bij elkaar komen. Dit initiatief heeft momenteel geen subsidies van de Stad en wil in de eerste plaats ook los van de overheid werken. De Stadsboerderij heeft momenteel ook geen samenwerking met de minaraad. Dit in eerste plaats omdat hij deze niet kende, omdat er nooit met hem werd gesproken vanuit de meer 'klassieke' verenigingen. Hij ziet er wel mogelijkheden in.

Vanya geeft aan dat binnen dit model jonge ondernemers nodig zijn, die door het beleid in de eerste plaats de ruimte moet worden gegund om met visie, lef en passie aan een eigen project te beginnen.

Erik Paredis vult aan dat dit model, waar de banken als tussenschakel weggelaten worden en het geld direct naar de activiteiten gaat, veel duurzamer is dan deze met de

met de banken als intermediair. De middelen moeten naar de reële economie vloeien.

Climate Express

Een vurige oproep van Saartje Verhaeghe van Climate Express om aan te sluiten bij de Climate Express naar Parijs. Momenteel zijn er –rechtstreeks bij deze organisatie– een 3600 mensen ingeschreven die op 29 november naar Parijs afzakken om mee op te stappen in een klimaatmars voor een grondig klimaatakkoord. Ook in onze Provincie zijn er heel wat initiatieven om deze mars aan te kondigen.

Erik Paredis geeft aan dat dit soort initiatieven het draagvlak mee op de kaart zet. Niet dat er na deze mars een stevig klimaatakkoord zal zijn, maar stilaan groeit de druk om te bewegen. Hoewel het al laat is en het nog steeds te traag gaat.

Reacties uit het middenveld

Unizo geeft aan dat de werkgroepen die er in de marge van de minaraad, na de vorige editie van de debatavond, nu op het punt van resultaat gekomen zijn. Zo zijn verschillende gemeenten mee gestapt in het proces van waterbesparing door het monitoren van het verbruik. Met eenvoudige maatregelen kan je al heel wat besparen.

De West-Vlaamse Milieufederatie geeft aan dat de minaraad, zowel gemeentelijk als provinciaal, een belangrijke intermediaire rol heeft. In eerste instantie moet ze het beleid blijven adviseren en kritisch opvolgen. Ze heeft hiervoor een maatschappelijk mandaat door haar representatieve samenstelling. Omdat de context

van de werking van de minaraden verandert, is het belangrijk om ook de werkmethode en soms ook de samenstelling van de raad te wijzigen. De minaraad moet dan ook meer aanwezig zijn op de nieuwe communicatiekanalen. Ze moet zelf meer op zoek gaan naar nieuwe initiatieven en waar nodig, gewenst of mogelijk deze in contact brengen met elkaar en met het beleid. Het beleid moet de minaraad ook wel een blijvende en versterkte rol geven, tussen beleid en burger. Momenteel wordt door het beleid eerder ingezet op het rechtstreeks betrekken van de burger, buiten de adviesraden om. Dit houdt risico in voor de initiatieven en het opvolgen van het beleid, er is immers geen opvolging meer van de brede politiek van de gemeente. Maar ook voor de gemeente, bestaat het risico dat de koppeling aan deze initiatieven leidt tot het verliezen van draagvlak voor het beleid, maar ook voor het doodknuffelen van nieuwe initiatieven.

Tot slot moeten er ons nog enkele bedankingen van het hart. Marie De Winter van de provinciale dienst MiNaWa, die de avond minutieus met ons heeft voorbereid. Vincenzo De Jonghe, die zijn rol als moderator en als sfeerbrenger van de avond goed heeft opgenomen. Zeker ook een ‘welgemeende merci’ aan Erik Paredis om op een danig flexibele manier om te gaan met de programmawijzigingen. En natuurlijk ook de sprekers van de avond en in het bijzonder Peter Hantson, die de dag ervoor het aanbod aannam om het dubbelgesprek met de gedeputeerde te doen.

Tekst : Bart Vanwildemeersch

DE TRAGIEK VAN DE SCHOONHEID VAN DE KUST

“Weg met door prikkeldraad omheinde natuurgebieden, die enkel toegankelijk zijn voor een groene elite.” Dit stukje komt uit het Westtoer-rapport ‘[Welkom in de duinen](#)’. Dit rapport van 2008 gaat dieper in op de toekomst van de kust, de uitbouw van het toerisme en de mentaliteitswijziging die hiervoor nodig is. “Natuur voor iedereen”, de slogan van Natuurpunt grijpt Westtoer er dankbaar in aan om volop te gaan voor de integratie van doorsteken en paden in de 3800ha nog overgebleven duinen aan onze kust. Het gaat hier om onder meer fiets-, wandel-, mountainbike- en ruiterpaden. Een zevental jaar na dit rapport krijgt de West-Vlaamse Milieufederatie steeds meer bezorgde vragen van kustnatuurbeheerders. Integratie van recreatie lijkt te leiden tot degradatie van de laatste restjes natuur....

Zon en zee, Floréal en camping Cosmos: iedereen naar de zee!

Het versnelde allemaal na WOII. Deze naoorlogse jaren kondigden een democratisering van de vakanties aan. Kinderen gingen op kamp in grote complexen midden de duinen, appartementsblokken vervingen vissershuisjes en de amusementsindustrie vestigde zich definitief aan de kust, dijken. De kustlijn groeide stilaan uit tot een nieuwe Atlantikwall. In 1993 was de meerderheid van de geesten rijp om het Duinendecreet af te kondigen. De laatste restjes duinen mochten niet meer bebouwd worden en het behoud werd, samen met het beheer, een prioriteit.

Maar de vreugde werd getemperd door de realiteit: heel wat duinen waren in half verkavelde toestand achtergelaten en waren de facto zo goed als verloren.

Daarenboven hadden vooruitziende bouwpromotoren zich een plaatsje gekocht net aan de rand van de beschermde duinen, een lucratieve investering want het zicht werd beschermd en de prijzen werden navenant. Maar de druk op de resterende eilandjes duin werd er niet kleiner op. Door haar ongereptheid, werd het duinengebied ingeschakeld in de waterwinning. En, opgestapeld in betonnen dozen, zochten de recreanten steeds meer de ruimte op. Niet alleen de prille duinen aan het strand, maar ook de oudere duinenresten werden overspoeld. Om deze mensen te voorzien van animatie werd nieuwe infrastructuur op poten gezet, zoals het evenementenplatform in Zeebrugge (°1996), het evenementenstrand in Duinbergen, (eco-) golfterreinen, heel wat terrasplatforms op het strand, surfclubs in natuurgebied,...

Plaats tekort voor ieders wensen.

Elke gemeente pastte daarenboven haar eigen beleid toe en handhaafde naar eigen ambitie. In 2002 wilde de Provincie echter een eenvormig beleid voor de deel-ruimte Kust voor permanente en tijdelijke constructies. Dit kader was, mits uitzonderingen (bv. voor surfclubs en bereikbaarheid van het strand tussen Bredene en Vosseslag (De Haan)), redelijk beperkend voor vaste constructies, maar sprak zich niet uit over recreatiedruk.

Tegelijk werd ook duidelijk dat de zee niet op haar huidige niveau zou blijven en dat er ingrijpende werken nodig zijn. Strandsuppleties werden deel van het winterdecor, samen met dijkverhogingen en nieuwe zeeweringen.

En intussen wilde de vakantieganger doorheen het hele jaar recreëren aan de kust. Gestimuleerd door een aanbod dat zich niet meer beperkte tot het hoogseizoen, ontdekte de meer avontuurlijke vakantieganger paardrijden aan de kust, zochten mountainbikers en wandelaars naar nog niet platgetreden paden en wilde de vastgoedsector ook een aanbod voor mensen die meer dan een zicht op betonnen platen wilde. Maar ook de nieuwkomers aan de kust, veelal gepensioneerd of tweedeverblijvers, wilden een aanbod, 'hors saison'. De race op de laatste ongerepte kustgebieden werd ingezet.

Aan hoog tempo worden nieuwe residenties aangeboden met een uniek zicht op de polders of aan de nieuwe jachthaven met zicht op de beschermde duinengordel. Omdat mens een unieke vakantiebeleving willen, wordt nu niet alleen het achterland ontsloten, maar wordt de vraag tot openstellen van de laatste restjes geteisterde duinen steeds pertinenter gesteld. Geholpen door het nieuwe PRUP Strand en Dijk, kunnen nu op bepaalde plaatsen o.a. strandbars in de zomer en constructies voor winterevenementen op het strand. Dit onder de noemer van 'duurzame kustontwikkeling'.

Is er dan geen bescherming?

Toch wel. De wetgever heeft een en ander voorzien ter bescherming van strand en duin. Een overzicht.

Gewestplan : Het gewestplan geeft de bestemming van elke m² in Vlaanderen aan. Zo kunnen bepaalde stukken grond of bepaalde terreinen aangeduid worden als woongebied, als natuurgebied, als landbouwgebied, als industriegebied. De gewestplannen voor het kustgebied beschermden eind de jaren '70 ongeveer 3.100 ha duinen als natuurgebied of natuurreservaat. Er werd ook 850ha vastgelegd als landbouwgebied. Belangrijke duingebieden werden echter nog bestemd als woongebied of industriegebied. Het resultaat is de wildgroei aan appartementen in de verschillende badplaatsen om nieuwe bewoners en duizenden toeristen een onderdak te bieden. Deze ontwikkelingen maakte dat de duingebieden aan onze kust vaak sterk

versnipperd zijn en voor de migratie van sommige dieren onvoldoende met elkaar verbonden zijn.

Duinendecreet : In 1993 werd een halt toegeroepen aan die snelle ontwikkeling met de aanduiding van beschermde duingebieden door het 'Duinendecreet'. Duingebieden met een oppervlakte van min. 2 ha, die voldoende biologisch waarde hadden of gebieden die als onvervangbaar werden beschouwd, werden aangeduid. In de duinen geldt voortaan een bouwverbod tenzij de werken in functie staan van natuurbehoud of kustverdediging. Naast deze beschermde duingebieden werd ook landbouwgebied aangeduid, waarvan een invloed uitgaat op de duinen. De aanduiding van de beschermde gebieden gebeurde in verschillende fasen. In totaal gebeurde een aanduiding van 336 ha 'beschermde duingebied' en 769 ha 'voor het duingebied belangrijk landbouwgebied'. De meeste beschermde duingebieden sluiten aan bij een bestaand natuurgebied (aangeduid op het gewestplan) en vormen zo een groter geheel.

VEN : Voor de bescherming van de Natuur in Vlaanderen bakende de Vlaamse regering het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) af. In heel Vlaanderen wordt 125.000 ha afgebakend. In het VEN wordt natuur de hoofdfunctie. In de eerste fase van de afbakening werden ook verschillende duingebieden beschermd. De bedoeling is om op de ingeslagen weg verder te werken en via natuurplannen en specifieke regelgeving de natuur verder te versterken.

Europese beschermingsmaatregelen : In Vlaanderen gelden ook Europese regels, die duingebieden beschermen. Zo werden er vogelrichtlijngebieden aangeduid in het kader van de Europese Vogelrichtlijn van 1979. Daarmee werden heel wat gebieden beschermd voor de vogels. Om ook specifieke gebieden te beschermen omwille van de overige aanwezige natuurwaarden werden Habitatrichtlijngebieden aangeduid in de Europese habitatrichtlijn van 1992. Samen gaven de habitat- en vogelrichtlijnen vorm aan Natura2000. Instandhoudingsdoelen (IHD) moeten voor een gunstige staat van instandhouding voor deze gebieden zorgen.

Aankoop, inrichting en beheer : Naast de bescherming met wetgeving doet de overheid ook inspanningen om duinen aan te kopen en actief te beschermen en te ontwikkelen. Dit gebeurt in hoofdzaak door de het Agentschap Natuur en Bos en het Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust van de Vlaamse overheid. Gebieden zoals de Zwinbosjes, de Westhoekduinen en d'Heye zijn voorbeelden van aangekochte gebieden aan onze kust. Het aankooptempo bedraagt sedert 1997 zo'n 46 ha per jaar, waar dit tempo voor 1997 slechts 7 ha beliep. Maar ook Natuurpunt beheert heel wat duinengebied, samen met de kustgemeenten en private eigenaars.

Maar dit alles biedt blijkbaar geen voldoende bescherming. Ondanks de instandhoudingsdoelstellingen (IHD) neemt de natuurwaarde in heel wat gebieden af. Nochtans zijn deze kustgebieden essentieel in de kustverdediging en hebben de polders een essentiële rol in de waterhuishouding vanuit het binnenland.

Tragedy of the commons

Als iedereen wil genieten van een uniek stukje kust, zal er geen uniek stukje meer overblijven. Dit is dan ook een economisch verhaal, waarbij de handelsbelangen op korte termijn de nodige daden op lange termijn verhinderen. Zo wordt er –tegen beter weten in- vooral geïnvesteerd in een harde kustbescherming om de zeespiegelstijging meester te blijven. Steden als Londen, maar ook de kustzone in Nederland bewijzen dat het ook anders kan. Zij kiezen voor een meer natuurintegrerende aanpak. Voor de Vlaamse kust maakte Natuurpunt hiervoor [het Kappaplan](#) op.

Maar, de tragedy of the commons steekt steeds weer de kop op. Een recent voorbeeld zijn de verschillende visienota's op hoogbouw aan de kust. Waar De Panne, De Haan en Wenduine niet te vinden zijn voor hoogbouw, gaan in Oostende de bouwgroepen Versluys en Sleuyter samen met de Stad in zee om bouwhoogtes tot 22 verdiepen te realiseren. Alleen al op [de Oosteroever](#) komen er heel binnenkort 1200 appartementen met een heel arsenaal aan activiteiten. Intussen staan er in Oostende meer dan 1000 wooneenheden te huur of te koop (Immoweb, 11-10-2015).

Niet alleen ontbreekt er een daadkrachtig beleid om de leegstand van het bestaande patrimonium aan te pakken, of de verschillen in de sociale samenstelling van wijken, maar er ontbreekt ook visie op de effecten die deze concentratie van mensen heeft op de omgeving. Zo worden enerzijds de kosten van de vergrijzing aan de kust afgewenteld op de maatschappij en heeft men te weinig oog voor het aanpakken van de mobiliteit bij grote volksverhuizingen bij mooi weer. Anderzijds veroorzaakt een dergelijke concentratie van mensen ook een enorme druk op de laatste open gebieden, namelijk strand, duin en polder. Het beleid helpt veelal mee om de laatste stukken waardevolle natuur te ontsluiten met doorsteekjes, wandelpaden, massa-evenementen, polderverkavelingen, mountainbikepaden,...

De kust moet opbrengen, het hele jaar rond en bij elke weersomstandigheid. De gebruiker mag bovendien niet te veel gehinderd worden door het handhaven van de natuurbescherming. Graag geven we je een aantal dossiers waar de West-Vlaamse Milieufederatie momenteel mee de lans breekt voor een doordachte aanpak. Uiteraard zijn dit niet de enige voorbeelden, het zou ons echter te veel plaats kosten om deze allemaal op te sommen.

Voorbeeld : recreatie op het Zeebrugse strand bij Surfclub Icarus

Op 1 oktober 2015 besliste de provincieraad om surfclub Icarus in Zeebrugge te regulariseren. Al 28 jaar staat deze surfclub zonevreed in habitatgebied in één van de laatste restanten waardevolle wandelende duinen tegen natuurreservaat De Fonteintjes. Om de lijn gelijk te trekken met de andere surfclubs aan de kust, kreeg Icarus zelfs de toestemming om uit te breiden en om extra, niet-watergebonden activiteiten te organiseren in natuurgebied. Dit stond in de sterren geschreven: de Provincie maakt met Westtoer immers al langer [promotie voor deze surfclub](#), ook als strandclub.

Om geen grondige studie te moeten doen over de cumulatieve inname -ook door strandcabines en andere recreatieve voorzieningen- van habitatgebied, werd enkel het stukje van de surfclub bekeken. De conclusie was dat de waardevolle duinen kunnen gecompenseerd worden met het aanreiken van een ander stukje duin, aan de St-George's Day wandeling.

De bestemming van dat gebiedje zal recreatie met overdruk duin zijn. Omdat de Zeebrugse haven vreest dat er zand in haar richting zal komen -hoewel een natuurlijke duin net zand vastlegt- moet de duin op 1 meter hoogte, te meten van de vloer van de wandeldijk-afgetopt worden. Het spreekt voor zich dat, met dergelijke randvoorwaarden, de florabescherming via het Vegetatiebesluit een lege doos is.

De angst van het Havenbestuur (MBZ) voor instuivende zand wordt door de Stad Brugge net in de hand gewerkt door de vele grondbewerkingen aan het evenementenplein en de veelvuldige en nutteloze machinale strandreinigingen.

Conclusie: fouten uit het verleden worden vandaag geregulariseerd en versterkt, zonder de gevolgen voor de flora en fauna te willen zien -hoewel Europa daartoe verplicht. Daarenboven rekent men ook hier de externe kosten van dergelijk beleid niet mee. Immers, wie zal een wandelende duin stoppen? Hoe zal men de IHD behalen? We volgen dit dossier, samen met Natuurpunt Brugge op.

Voorbeeld recreatie in de Middelkerkse duinen : Warandeduinen en mountainbikes

Hoewel het dossier van Middelkerke in een negatieve sfeer is vertrokken, lijkt het hier de minst slechte kant uit te gaan. Al jaren worden de Warandeduinen, vooral buiten de zomermaanden, geplaagd door mountainbikers. Deze gebruiken niet alleen het wandelpad, maar baden zich ook een weg door de kwetsbare stukken duin. Hierdoor worden de leefgebieden van heel wat fauna, maar ook van uiterst zeldzame flora, grondig om zeep gereden. Waar Natuurpunt actie onderneemt om stukken af te spannen, worden draden doorgeknipt

en palen uit de grond getrokken. We kregen zelfs melding van reflectoren die tegen de bomen worden gehangen om ook 's nachts te kunnen rijden.

De laatste jaren werkt de Provincie (sportdienst ism. BLOSO) aan het openstellen en promoten van 9 mountainbikeroutes aan de kust. Het is natuurlijk minder interessant om de dijk en de Koninklijke Baan af te fietsen, dan stevig te trappen door het mulle zand. En, vermits de plaats in de Polders heel beperkt is, moet men uitwijken naar de duinen (volgens de sportdiensten). Met deze gedachte ontwikkelden de sportdiensten van Middelkerke en de Provincie een tracé waar voldoende afwisseling in die zin.

Omdat het niet mogelijk is om de duinen volledig af te sluiten voor deze sport, werd, samen met het Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK), het ANB, de provinciale sportdienst, Stad Middelkerke, Natuurpunt, WMF, BLOSO en Westtoer een alternatief tracé ontwikkeld. Zo worden de duinen minimaal belast, maar toch van een tracé voorzien. Daarnaast werd in overleg de hele route op grondgebied Middelkerke herbekeken. Omdat handhaving een groot probleem is, werden ook hier voorstel-afspraken opgesteld, in overleg met het gemeentebestuur en de Kustwerkgroep van Natuurpunt, waarbij uitbreiding naar andere vormen van intensieve recreatie (massa-evenementen, drones, paardrijden,...) werd uitgesloten.

Hoopvolle signalen, die -hopelijk- zullen aantonen dat dialoog met de verdedigers van de laatste restjes duin, naar win-win-situaties voor alle partijen kunnen leiden.

De uitgeholde bescherming van de kustpolders

De recreatiesector wil de link strand-duin-polder leggen, net als de natuur- en milieusector. Uiteraard gebeurt dit niet met dezelfde doelstellingen, maar wel vanuit een appreciatie voor het landschap, in haar huidige -hoewel al sterk verminkte- vorm. Hier is het dan ook niet de recreatie, maar wel de oprukkende bouwgordeel en de intensieve landbouw die sterke druk uitoefenen op het landschap en biodiversiteit. Net als bij het duinendecreet, moest een stevige bescherming de druk verlichten op deze oerwouden op kniehoogte.

De Vlaamse regering legde op 25 september 2015 dan ook de kaart met de historisch permanente graslanden in de landbouwstreek de Polders principieel vast. Samen met die kaart werd ook de manier waarop die graslanden beschermd konden worden, vastgelegd.

Dat de natuurbescherming niet tot het maximum zou gaan, daar waren we ons van bewust. Dat het echter zou verder bouwen op een politiek compromis, waarbij een stand-still het eindpunt was, daar hadden we ons niet aan verwacht. Uit de communicatie van de Boerenbond (andere hebben we bij het schrijven nog niet), kunnen we het volgende halen.

In het najaar 2014 ging een kaart in openbaar onderzoek met circa 12.000 ha percelen. Naast bijna 2000 positieve bezwaren (uitbreiding, of bevestiging), werden ook een aantal honderden bezwaren uit de landbouw ingediend. Hier was het voornamelijk de onduidelijkheid over de definitie van historisch permanent grasland uit het natuurdecreet en de harde bestemmingen of huiskavels die aangehaald werden. 10.000 ha kreeg geen bezwaren. En toch.

Op 3 juli keurde de Vlaamse regering een conceptnota goed, die bepaalde welke percelen effectief als historisch permanent grasland zouden worden bevestigd en voor welke bepaalde beschermingsbepalingen worden opgelegd. Op basis van die conceptnota werd 8037 ha bevestigd als historisch permanent grasland. Van die 8037 ha wordt 4988 ha beschermd via het Natuurdecreet. Niets nieuws. Deze percelen vielen immers nu ook al onder een wijzigingsverbod of vergunningsplicht.

De overige 3049 ha werd aangeduid als ecologisch kwetsbaar blijvend grasland (EKBG). Deze EKBG zijn graslanden, die de Europese Unie 'beschermt' in het kader het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Ze mogen niet geploegd worden. Andere handelingen zijn wel nog mogelijk. Dus doodsproeien, doorzaaien, opvullen,...mag. De graslanden gelegen in de speciale beschermingszones waarvoor al een wijzigingsverbod bestond, waren in 2015 al opgenomen in de verzamel-aanvraag met de status EKBG. Voor de overige percelen gebeurt dit in 2016 en wordt nog een bezwaarprocedure voorzien. Dit geeft de mogelijkheid aan de landbouwer om, wanneer het reliëf effen getrokken is, een bezwaar tegen deze bescherming als EKBG in te dienen. Vanaf dan kan men ploegen en inzaaien met mais, bijvoorbeeld. Het besluit met de kaart wordt nu nog voorgelegd aan de Raad van State die binnen 30 dagen advies moet verlenen. Pas daarna wordt de kaart definitief vastgesteld.

Conclusie

De kustzone kent nu en in de toekomst heel wat uitdagingen. De huidige bescherming biedt blijkbaar nog te veel mogelijkheden tot het uithollen van de principes van de bescherming zelf. De beschermingsmaatregelen worden amper gehandhaafd. Of de wet wordt door de beleidsmakers zelf uitgehold in functie van een eenzijdige economische benadering. Deze bedient enkel de korte termijn noden, maar zorgen voor de verdere achteruitgang van de kustzone. Aan het beleid en de gebruiker om het behoud en herstel van de kustzone aan te vatten en verder te denken dan vandaag. Hoewel er lichtpuntjes zijn, lijkt een kentering in het denken nog niet voor morgen. Onder het motto van een hippe en economisch welvarende kust voor iedereen, wordt de natuur in duin en polder intussen stilletjes begraven.

Tekst : Bart Vanwildemeersch

DAG VAN DE NATUUR WEST-VLAANDEREN 2015

ACTIVITEITENOVERZICHT

Op 21 en 22 november 2015 gaat in West-Vlaanderen al voor de 37ste keer de Dag van de Natuur door. Natuurpunt nodigt op die dag iedereen uit om eens mee te komen werken in de natuur. Zo kan men kennismaken met het vele vrijwilligerswerk dat achter natuurpracht steekt. De natuurverenigingen maken van deze werkdag natuurlijk ook iets plezant. Ook dit jaar is er keuze te over om ergens de handen uit de mouwen te steken.

REGIO TIELT-ROESELARE

Dag van de Natuur in De Kleiputten in Rumbeke

Op zaterdag 21 november van 9u tot 16u
Organisatie : Natuurpunt Mandelstreke
Meer info en inschrijven : Piet De Smet

Dag van de Natuur in het Jobeekbosje, Zwevezele

Op zaterdag 21 november om 9u aan het Jobeekbosje in de Schaapsbrugstraat, Zwevezele. Parkeren in het doodlopende straatje aan de overkant van de parking Dujardin/Ardo of langs de berm van de Schaapsbrugstraat.
Het recent aangekocht weideplukje van dit kleinschalig reservaat wordt beplant met zwarte els, schietwilg, populier, zomereik en voorzien van een zoomaanplant met meidoorn, sleedoorn, hazelaar... Daarnaast wordt

met het restmateriaal van de geknotte wilgen een houtril aangelegd. Een 15-tal deelnemers brengen naast picknick ook laarzen en spade mee, en een snoeitang of snoeizaagje voor de aanleg van de houtril.

Organisatie : Natuurpunt De Torenavalk
Meer info : projectverantwoordelijken Wouter Declercq 0476 97 22 06, Frank Debeil en Kris Vandekerckhove

Dag van de Natuur in de Meikensbossen, Dentergem

Op zaterdag 21 november om 8u45 aan de parking van de Oude Koestel, Tieltsseweg 45, Dentergem.
Verdere uitbreiding van de Meikensbossen met de bosaanplant van een 2-tal ha. In samenwerking met het Agentschap voor Natuur en Bos en de gemeente Dentergem. Een 50-tal deelnemers brengen picknick,

laarzen en schop mee, plus eventueel hark of schopfel.
Wij zorgen voor soep.

Organisatie : Natuurpunt De Torenvalk

Meer info : Noël Lievrouw 0494 88 68 75 Martin
Debouver 0495 44 73 68 Hans Vansteenbrughe 0499
59 32 15 of Johan Heyde 0478 64 23 15

Dag van de Natuur in de Vagevuurbossen, Wingene

Op zaterdag 21 november om 9u langs de Blauwhuisstraat
ter hoogte van het kruispunt met het fietspad (dus
bovenop de Hendriksberg).

Naast het jaarlijkse heidebeheer en de exotenbestrijding
worden er dit jaar ook een paar 'nestjes' jonge boompjes
aangeplant. 25 tot 30 deelnemers.

Meebrengen : hun picknick, laarzen, een spade
en werkhandschoenen mee. Met het oog op de
exotenbestrijding kan een takkenschaar, hakbijl en/of
handzaagje ook handig zijn.

Organisatie : Natuurpunt De Torenvalk

Meer info : Lowie Lams 0494 15 49 64

Dag van de Natuur in de Vijfstraat, Pittem

Op zaterdag 21 november om 9u op het terrein,
Vijfstraat 13, Pittem.

Bij de familie Kerckhof-Vermote worden enkele
houtkanten en een klein bosje aangeplant. Een 15-tal
deelnemers.

Meebrengen picknick, laarzen en spade mee.

Organisatie : Natuurpunt De Torenvalk

Meer info Brecht en Jan Vandenberghe 0479 80 41 88

Dag van de Natuur in de Bergstraat, Tielt

Op zaterdag 21 november om 9u op het terrein nabij
de wilgenkant langs de Bergstraat. Over de middag
picknick in de nabijgelegen Oude Koestal, bij goed weer
ter plaatse.

Een dubbel project op de Poelberg in samenwerking met
het gemeentebestuur Tielt. In de voormiddag worden
door een 35 personen 300 (of meer) wilgenstekken
klaargemaakt voor de gratis bedeling in de namiddag,
het kader voor een houtril getimmerd en kleine aanplant
verwezenlijkt. In de namiddag zullen onze jeugdige
'Torenvalkers' de resten van de wilgentakken omtoveren
tot een 110m lange houtril.

Meebrengen : boomzaag, hakmes, goede laarzen en
picknick.

Organisatie : Natuurpunt De Torenvalk

Meer info projectverantwoordelijken Maarten Kaptein
0484 18 49 46, Johan Callewaert 0474 17 67 00,

Dag van de Natuur in Raverschootsveld, Zwevezele

Op zaterdag 21 november om 9u in de Raverschoots-
veldstraat 13, Zwevezele.

Bij de familie Gellinck aanplant van een boomgaard en
haagkant + eventuele zoombeplanting van een poel. Een
15-tal deelnemers

Meebrengen picknick, laarzen en spade mee.

Organisatie : Natuurpunt De Torenvalk

Info projectverantwoordelijke Filip Lievens 051 40
74 17 en Lieven Plettinck 0473 55 40 99

Torenvalkbakken repareren en ophangen voor Dag van de Natuur

Enkele torenvalkbakken repareren of nieuwe bakken ophangen.

Organisatie : Natuurpunt De Torenvalk
Info Jozef Van Hoe 056 66 88 73

Kerkuilenbakken uitruimen, herstellen en plaatsen voor Dag van de Natuur

Kerkuilenbakken uitruimen, herstellen of enkele nieuwe nestkasten te plaatsen.

Organisatie : Natuurpunt De Torenvalk
Info Aurel Vande Walle 0497 32 45 06

Nestkasten voor steenuilen herstellen en ophangen

Nestkasten herstellen, vervangen en ophangen.

Organisatie : Natuurpunt De Torenvalk
Info Gerdy Barbez 051 65 86 39

REGIO ZUID-WEST-VLAANDEREN

Dag van de Natuur aan de Oude Spoorwegberm te Zulte

Zaterdag 21 november 2015. Verzamelen aan de treinwagon vanaf 9u. Oude Spoorwegberm, Zulte. De bewegwijzering volgen. Einde is voorzien omstreeks 16u.

Het opsnoeien en knotten van wilgen, het terugdringen van bramen en struikgewas op de spoorwegberm. Drank en versnapering wordt voorzien.

Meebrengen picknick en eventuele warme drank
Organisatie : Natuurpunt Waregem-Zulte
Meer info: Peter Depodt (0472/333.124)

Dag van de Natuur in het Braebos te Zwevegem

Zaterdag 21 november om 9 uur - Loods Natuurpunt Zwevegem (Sint-Pietersbrugske, Kraaibosstraat, Moen)
Samen werken in de natuur op de Dag van de Natuur - Planten op het Braebos.

Organisatie : Natuurpunt Zwevegem
Meer info: Danny Deceukelier, tel. 056 756139 of danny.deceukelier@telenet.be

Dag van de Natuur - in het Oude Leiereservaat te Kuurne

Op zaterdag 21 november, Start om 09.00 uur aan de ingang van het Reservaat Oude Leie, Jaagpad baan Kortrijk - Harelbeke - standbeeld Den Hert
Iedereen is welkom op de Dag van de Natuur om mee te helpen aan de beheerswerken in het Oude Leiereservaat te Kuurne. Vele handen maken licht werk!
Werkmateriaal en catering 's middags aanwezig.

Organisatie Natuurpunt de Vlasbek.
Meer info via telefoonnummer 056 70 14 07 of mail naar deedee.desmet@skynet.be

Dag van de Natuur in de Villaplasjes in De Gavers

Op zaterdag 21 november. Verzamelen om 9u op parking Oost van de Gavers, kant van Deerlijk

Opslag rond amfibieënpoel verwijderen.

Organisatie : Natuurpunt Gaverstreke
Meer info: Mario Manhaeve, 0475/368720, mario.manhaeve@skynet.be

Dag van de Natuur in 't Spoorwegdomein in Ingelmunster

Op zaterdag 21 november en zondag 22 november in 't Spoorwegdomein aan de centrumbrug in Ingelmunster.
Hakken, kappen, maaien en hooien. Voor wie de zondag blijft over de middag is er BBQ, wel een seintje vooraf.

Organisatie: Natuurpunt De Buizerd
Meer info: hendrik.debeuf@debuizerd.be

REGIO BRUGSE OMMELAND & MIDDEN-KUST

Dag van de Natuur in de Zandpanne, De Haan

Op zaterdag 14 november om 13u30 aan de ingang van De Zandpanne, Wenduinesteenweg, De Haan, t.o.v. Sun Parks.

Organisatie : Natuurpunt De Haan
Meer info : Peter Decoo: 059/23.59.09 of p.decoo@skynet.be.

Dag van de Natuur op de Oosteroever, Oostende

Op zaterdag 21 november om 13u30 aan de vuurtoren Lange Nelle (einde Hendrik Baelskaai).

Gewapend met riek, rijf en hooiberrie gaan we de duinen in. We verzamelen maaisel en voeren het af in Batterij Hundius. Ook gaan we op stap met de natuurgids en maken we kennis met het beheerplan voor de Oosteroever-duinen. Uiteraard is er ook tijd voor een natje en een hapje.

Meebrengen : werkhandschoenen en een gezonde werklust.

Organisatie : Natuurpunt Middenkust
Meer info : dirk.laga@telenet.be

Dag van de Natuur in De Vaanders, Beernem/Aalter

Op zondag 15 november om 9u aan de veldschuur aan de spooroverweg, Maria Aaltersesteenweg in Sint-Joris, tot 12u. Opgelet wegens werkzaamheden aan de spoorweg is de veldschuur wellicht enkel bereikbaar via de langsweg naast de spoorweg vanaf de vijfverstraat of vanaf het station van Maria-Aalter. Ter afsluiting van de BIOVER sponsoractie "de kracht van de natuur" gaan we dreven herstellen en bomen planten in de Vaanders.

Organisatie: Natuurpunt Beernem en Aalter.
Meer info : Rony Van Houdenhove. 0475/55.81.19 of natuurpuntbeernem@gmail.com .

Dag van de Natuur in De Stadswallen, Damme

Op zaterdag 21 november om 9u aan de ingang van de Stadswallen (aan houten poort waar vlag van Natuurpunt hangt), Dammesteenweg, Damme. We werken tot 12u en van 13u tot 16u30.

Meebrengen: laarzen en werkhandschoenen. Picknick is voorzien.

Organisatie: Natuurpunt Damme

Meer info : Rudy Deplae: rudy.deplae@skynet.be of 0476/88.71.33. Graag voor 15 november een seintje

Dag van de Natuur in het Rode Dopheidereservaat te Beisbroek

Zaterdag 21 november om 9u aan de parking van Beisbroek langs de Diksmuidse Heirweg.

Meebrengen: werkhandschoenen, lunchpakket, drank.

Organisatie: Natuurpunt Brugge en Natuurcentrum Beisbroek

Meer info : Stefaan Verplancke: 050/38.21.50 of verplanckedeneve@skynet.be

Dag van de Natuur in reservaat Miseriebocht te Beernem

Op zaterdag 21 november om 14u (tot 17u) aan de kerk van Sint-Joris.

Samen met de stekkertjes o.a. het snoeihout erwerken.

Meebrengen: stevig schoeisel en handschoenen.

Organisatie: Natuurpunt Beernem

Meer info: Filip Jonckheere: 0494/56.48.15 of filip.jonckheere@vlm.be

Dag van de Natuur in de Uitkerkse Polder

Op zondag 22 november om 14u Bezoekerscentrum Uitkerkse Polder/Groenwaecke, tot 17u.

Meebrengen: werkkledij en laarzen.

Organisatie: Natuurpunt Blankenberge.

Meer info : uitkerkseppolder@natuurpunt.be.

Dag van de Natuur in De Gulke Putten

Op zondag 22 november om 9u, tot 12u30 aan Predikherenstraat 35A, aan lokaal 'centrale B', Wingene. Gezinnen met kinderen welkom. Op deze activiteit kun je de ganse dag door vrij aansluiten. Wij zorgen voor het materiaal, warme drank en een borrel.

Meebrengen: lunch, werkhandschoenen, stevige schoenen.

Organisatie : Natuurpunt Gulke Putten

Meer info : wvandewiele@telenet.be.

REGIO HOUTLAND

Dag van de Natuur in de Hoge Dijken te Oudenburg.

Zaterdag 14 november om 9.30 u. (tot 12.00 u.) bij bezoekerscentrum 'De Grote Zaagbek', Oude Brugseweg 239 in Oudenburg.

Bomen knotten, riet maaien, de schuilhutten opfrissen en woekerende planten intomen.

Organisatie: Vrienden van Hoge Dijken vzw

Meer info bij Cyriel Beernaert. 059/26.70.01.

Dag van de Natuur in Rozendaal in Ichtegem.

Zaterdag 21 november om 9u. (tot 12u.). Afspraak bij het kruispunt Beukendreef/ Moerdijkstraat in Ichtegem.
Aanplantingen bomen en struiken aan Rozendaal wandelpad.

Meebrengen laarzen en een spade mee.

Organisatie: Natuurpunt Ruidenberg i.s.m. gemeente & gezinsbond Ichtegem en Regionaal Landschap Houtland

Meer info bij Dirk Anseeuw (051/581.122).

Dag van de Natuur in Groenhovebos

Zaterdag 21 november om 9u (tot 12u.) & 13u (tot 16u.)
Afspraak op de parking van Groenhove, recht tegenover de manege (Bosdreef 8, Torhout).

Beheerwerken heideveldje Groenhovebos. Wanneer 'de natuur zijn gang gaat' op een heideveldje, krijg je een bos. En dat is niet altijd de bedoeling, want daarmee verlies je heel wat bijzondere soorten. We nemen grassen, varens en kleine bomen onder handen om plaats te maken voor typische planten als dubbelloof, struikhei en tormentil.

Organisatie: Natuur Werkgroep Torhout

Meebrengen handschoenen en hark, riek, snoeischaar of spade mee.

Meer info bij Geert Carette. 050/21.54.83.

Dag van de Natuur in het Koebeekbekken te Torhout.

Zaterdag 21 november om 9u. (tot 12u.). Afspraak aan de parking van kinderboerderij 'd'Oude Smelterij', Ieperse Heirweg 5 in Torhout.

Het Koebeekbekken is een fantastische plek om watervogels te spotten, maar helaas hebben wilgen het er ook naar hun zin. Om het bekken open te houden

gaan we opnieuw wilgenschuiten wieden.

Meebrengen : hoge laarzen en handschoenen mee.

Organisatie: Natuur Werkgroep Torhout

Meer info bij Geert Carette. 050/21.54.83.

Dag van de Natuur in de natuurgebied van Natuurpunt Gistel-Oudenburg

Zaterdag 21 november om 9u. (tot 12 u.)

Handen uit de mouwen! We gaan opnieuw beheerwerken uitvoeren in onze natuurgebieden. Waar we gaan werken en wat we precies gaan doen, moet nog bepaald worden, maar dat er gewerkt zal worden, daar moet je niet aan twijfelen! We starten in elk geval om 9.00 u. Zo gauw onze planning vast ligt, laten we je dat weten via 'De Groene Flits' en Facebook.

Organisatie: Natuurpunt Gistel-Oudenburg.

Meer info bij Koenraad Blontrock (059/250.697).

REGIO WESTHOEK

Dag van de Natuur in natuurgebied De Sulferberg in Heuveland

Op zaterdag 21 november. Afspraak om 9u of om 13u30 aan de kerk van Loker

Aanplanten van gemengde houtkanten met autochtoon plantmateriaal, op de ene plaats o.a. als schuilplaats voor de akkervogels bij een akkervogelgraanveld en op de andere plaats o.a. als toekomstige mantel voor een latere verbossing. Hapje en drankje voorzien.

Meebrengen: spade, werkhandschoenen, stevig schoeisel en regenkledij. Indien ook nijptang.

Organisatie : Natuurpunt Westland en Stichting Marguerite Yourcenar.

Meer info : Piet Hardeman. 057/44.56.57.

piet.hardeman@telenet.be

Dag van de Natuur langs de Heidebeek in Poperinge

Op zaterdag 21 november om 09.00 uur aan café 'Chez le Voisin', Houtkerkestraat 26, Watou, toegangsweg naast het café en de Heidebeek of om 14.00u aan café D'Heybeke, Heybrugstraat, Haringe.

Op het terrein van ons recent aangekocht weiland langs de Heidebeek (Watou) maken de haag vrij. Wie de ganse dag wenst deel te nemen, brengt picknick mee. In de namiddag: vrijzetten van struiken en opruimen op het perceeltje langs de Heidebeek in Haringe.

Meebrengen aangepaste werkkledij

Organisatie : Natuurpunt Poperinge-Vleteren.

Meer info: Guido Quaghebeur, 057/33.79.78.
www.natuurpunt-poperinge-vleteren.be

Dag van de Natuur in Fort Saint-Nicolas te Boezinge-Ieper.

Op zaterdag 21 november om 14.00u aan het Fort Saint-Nicolas. Sas van Boezinge, Sasstraat, Boezinge.

Er is nog wat werk in ons reservaat in Boezinge om enkele laurierkersen te verwijderen. Enkele mensen gaan de exoten te lijf met de kettingzaag. Andere helpende handen zijn welkom om de takken op te ruimen en stapels te maken. Kleine beestjes kunnen die takkenhoppen dan gebruiken als schuilplaats of nestgelegenheid. Er wordt achteraf een drankje voorzien.

Organisatie : Natuurpunt Westland i.s.m. de Milieu-educatieve dienst van Stad Ieper.

Meer info: Rudy Claeys, 057 20 24 54, natuurpuntwestland@telenet.be

Dag van de Natuur in de Leiemeersen te Wervik

Op zaterdag 21 november om 9u30 in reservaat Leiemeersen, Laag-Vlaanderen/Busbekastraat.

Maaïen en afvoeren van maaïsel. Vrijmaken van een eerdere aanplant. Ontbijt voor de deelnemers.

Meebrengen : laarzen en aangepaste kledij aanbevolen. Een riek of hark, bosmaaier of zeis is nuttig.

Organisatie : Natuurpunt Wervik

Meer info en inschrijven (ontbijt) marc.kino@skynet.be

Dag van de Natuur op de Blankaart te Woumen

Op zaterdag 21 november om 13u30 aan "den atelier" nabij het kasteel, Iepersteenweg 56, Woumen.

Werknamiddag op de Blankaart. Afsluitend drankje.

Organisatie : Natuurpunt IJzervallei.

Meebrengen : laarzen, werkhandschoenen

Meer info: Guido Vandenbroucke, conservator en werkleider, guidovedebe@skynet.be, 0477 85 41 38

Dag van de Natuur in natuurgebied 't Bosseltje in Langemark

Zondag 22 november om 10u (tot 12u). Hugotstraat Langemark.

Invullen van nestplaats voor solitaire bijen, insecten in het natuurgebied 't Bosseltje.

Organisatie : Natuurpunt Westland

Info: Ann Top, ann.top@skynet.be, 057 48 64 11

BEZOEK AAN DRINKWATERPRODUCTIECENTRUM DE GAVERS

De West-Vlaamse Milieufederatie besteedt veel tijd aan het streven naar een integraal waterbeleid in onze provincie. Drinkwaterproductie & -verbruik is daar zeker een belangrijk onderdeel van. Maar tot nu toe hebben we dit nog maar weinig belicht. Daar willen we nu verandering in brengen. Om een begin te maken, organiseerden we op 26 september een bezoek aan drinkwaterproductiecentrum De Gavers. Het werd een boeiende voormiddag.

Drinkwaterproductie in West-Vlaanderen

Het drinkwater in Vlaanderen wordt nog steeds geleverd door de overheid. Voor West-Vlaanderen vooral door de Watergroep, voorheen de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (VMW). Zij brengen tot 70% van het drinkwater tot bij de West-Vlaming. In onze provincie heeft De Watergroep 3 drinkwaterproductiecentra : De Blankaart in Woumen-Diksmuide, De Gavers in Harelbeke en St.Léger-Pecq te Spiere-Helkijn. De Blankaart en De Gavers zuiveren beiden drinkwater uit oppervlaktewater, respectievelijk voor de Westhoek en een groot deel van Houtland en voor de regio Kortrijk-Waregem. In Spiere-Helkijn haalt men drinkwater uit diepe grondwaterhoudende carboonkalklagen. De overgebleven delen van West-Vlaanderen krijgen hun drinkwater uit een zoetwaterbel, die onder de duinen zit (Veurne en Westkust), uit door bossen gefilterd grondwater (regio Brugge) of uit waterproductiecentra in Zeeuws en Oost-Vlaanderen (resterend deel van regio Brugge).

Terug in de tijd.

De eerste drinkwaterwinning in West-Vlaanderen kwam uit de grondwaterlagen in de carboonkalk in het Zuiden van de provincie en voorzag drinkwater te voorzien voor Menen, Kortrijk en Roeselare. Eind jaren '60 werden er in het noorden van de provincie 2 nieuwe waterwinningen bij opgericht in de grondlagen van het panesiliaan zand te Beernem en Snellegem. Deze produceerden 3500 m³ per dag.

Verder waren er door de geologische gesteldheid van de bodem geen grondwaterwinningen voor drinkwater mogelijk in West-Vlaanderen, dus ging men drinkwater winnen uit oppervlaktewater. Het waterproductiecentrum van De Blankaart werd in jaren '70 opgericht op grondgebied van Houthulst en Diksmuide omwille van de gunstige ligging bij het oppervlaktewaterwingebied De Blankaart en De Ijzer.

De regio Kortrijk – Harelbeke bleef tot 1995 van drinkwater voorzien uit de watervoerende laag van de carboonkalk. Om deze laag te sparen, het toenemende

gebruik in de provincie op te vangen en de provincie minder afhankelijk te maken van andere drinkwatermaatschappijen, schakelde men ook daar over op oppervlaktewater.

Drinkwaterproductiecentrum De Gavers

Het productiecentrum De Gavers werd gebouwd in 1995 om drinkwater te produceren uit scheldewater afkomstig uit het kanaal Bossuyt- Kortrijk. Het kanaal Kortrijk Bossuyt verbindt Schelde en Leie. Het water is er van goede kwaliteit, doch dient een aantal behandelingen te ondergaan alvorens het als drinkwater de deur uit kan. Eerst wordt het water voorbehandeld, om vervolgens een aantal maanden gestockeerd te worden in De Gavervijver. De Gavervijver werd indertijd uitgegraven voor zandwinning voor de aanleg van de autosnelweg Gent Kortrijk. Provincie West-Vlaanderen beheert deze vijver, die 11 m diep is en 3 miljoen m³ water kan bevatten.

In de Gavers wordt dagelijks 30.000 m³ water behandeld. Voor het water naar de Gavervijver kan, wordt eerst het grofste vuil er uit gezeefd met bandzeven. Daarna gaat het naar het voorbehandelingstation. De voorbehandeling bestaat uit biologische ammoniumoxidatie : in de nitrificatiereactoren wordt ammonium omgezet tot nitraat. Vervolgens valt het water over een waterval, waar ijzerchloride in gedoseerd wordt. Ijzerchloride werkt als een soort magneet, zodat allerlei slibdeeltjes en verontreinigingen zich er aan

binden. Vlokkenfiltratie zorgt voor de verwijdering van fosfaat, zodat algenbloei vermeden wordt. Het water stroomt via 2 in serie geplaatste flocculatoren in drie drielaagsfilters om de vlokken te verwijderen. Na de desfosfatatie stroomt het water naar de Gavervijver. Het water heeft dan al de kwaliteit van zwembadwater en ondergaat verder het zelfreinigende effect van de waterplas.

Vanuit de Gavervijver wordt het water op 3 verschillende dieptes onttrokken aan de vijver en naar het behandelingsstation gepompt. De nabehandeling bestaat opnieuw uit vlokkenfiltratie met ijzerchloride om het zwevende organisch stofgehalte te verminderen. Vervolgens gebeurt er nog een ultrafiltratie die het water zuivert door het door een poreus membraan te stuwten. Dit membraan is zo fijn dat ongewenste opgeloste stoffen tot zelfs bacteriën en virussen worden tegengehouden.

Het water gaat daarna dan ook nog eens door actieve koolfilters, die organische microverontreiniging alsook chloor en sommige zware metaalionen absorberen. Ook voor verbetering van de smaak en de geur van het drinkwater zijn deze filters van belang.

Het water gaat vervolgens naar een reinwaterreservoir. De Gavers heeft 2 dergelijke reservoirs sinds 2005. Ze kunnen elk 7500m³ drinkwater stockeren. Ze functioneren ook als buffer bij een ongeval of om

Foto : Om mechanische deeltjes te verwijderen, wordt het kanaalwater voorbehandeld door het door allerlei zeven te pompen.

functioneren ook als buffer bij een ongeval of om continue levering te garanderen bij piekverbruik. In deze reservoirs wordt het water nog verder verbeterd. Enerzijds injecteert men kleine hoeveelheden chloor om het drinkwater te steriliseren, anderzijds corrigeert men er, indien nodig, de zuurtegraad met natriumhydroxide. Het water is nu klaar om naar de gebruiker verpompt te worden via watertorens en reservoirs.

Door de Watergroep, waartoe het drinkwaterproductiecentrum De Gavers behoort, wordt jaarlijks zo'n 137 miljoen m³ drinkwater geleverd, 44 miljoen m³ daarvan is voor West-Vlaanderen. Het merendeel -37 miljoen m³- is eigen productie en kleiner deel wordt aangeleverd van andere drinkwatermaatschappijen uit Wallonië, Nederland, Frankrijk,...

Van overexploitatie van grondwater naar efficiënt gebruik van oppervlaktewater

Hoeveel drinkwater er per jaar in Vlaanderen geproduceerd worden, is terug te vinden in de drinkwaterbalans van het afgelopen jaar. In Vlaanderen werd er in 2014 alles bij elkaar 343 miljoen m³ drinkwater verkocht. Daarvan werd er 335 miljoen m³ in Vlaanderen geproduceerd. 52% uit oppervlaktewater en 48% uit grondwater. Een deel van het drinkwater werd ook aangekocht buiten Vlaanderen. Vlaanderen verkocht dan weer op haar beurt een kleiner deel buiten Vlaanderen. Tijdens de productie ging er ook drinkwater verloren en ook werd een deel niet geregistreerd. Dit laatste wil zeggen : het werd gebruikt voor het spoelen van de leidingen, door de brandweer of gemeentediensten of het verdween via lekken.

Het is met deze cijfers wel duidelijk dat het om grote hoeveelheden drinkwater per jaar gaat. Bijna de helft van het drinkwater in Vlaanderen -zo'n 161,2 miljoen m³ per jaar- is nog steeds afkomstig uit grondwater. De diepere watervoerende lagen zijn dan ook al vele jaren overgeëxploiteerd, niet alleen voor drinkwater maar ook als gevolg van industriële grondwaterwinningen. Het is dus geen wonder dat het grondwaterpeil al jaren daalt naar een steeds zorgwekkender dieptepunt.

Om de grondwatervoorraad te sparen, is het van groot belang om zo snel en zo veel mogelijk op drinkwaterwinning uit oppervlaktewater over te

gaan. Het nadeel van drinkwaterwinning van oppervlaktewater is echter dat het vaak moeilijker te behandelen is tot de vereiste drinkwaterkwaliteit. Het is dan ook minder goed beschermd tegen verontreiniging dan grondwater.

Bovendien moeten we ons afvragen wat de komende jaren de impact zal zijn van klimaatverandering op de beschikbare hoeveelheid oppervlaktewater. Een thesis van Bert Mulleman over de impact van klimaatverandering op voor de oppervlaktewaterwinning, zoals in het gebied van waterproductiecentrum De Gavers, wijst alvast uit dat de komende jaren bij droge perioden het waterpeil te laag zal staan voor de waterwinning. Lagere waterstanden zorgen bovendien voor meer geconcentreerde vervuiling en verzilting. Zorgzaam en zuinig omgaan met drinkwater en zoet water tout court zal de komende jaar een steeds pertinentere noodzaak worden.

Tekst & foto's : Katty De Wilde

Meer info :

Drinkwaterbalans voor Vlaanderen 2014. VMM

Thesis : "Impact van klimaatverandering op watertekorten voor drinkwaterproductie in Vlaanderen"
Bert Mulleman. Academiejear 2009-2010

Foto groot links : Ijzerchloride wordt aan het water toegevoegd. Deze stof fungeert een beetje als een magneet die allerlei slibdeeltjes en verontreiniging aan zich bindt. Er ontstaan vlokken, die neerslaan en regelmatig verwijderd moeten worden uit het bassin.

Foto links klein : In de nabehandeling wordt het water opnieuw door allerlei filters gepompt. Daarbij wordt het water verder gezuiverd. Ongewenste opgeloste en niet opgeloste stoffen worden zo verwijderd door ultra-filtratie en filtratie met actieve kool.

Foto boven : Toevoerleiding drinkwater die vertrekt naar Deerlijk-Waregem.

Foto onder : Na het bezoek aan het productiecentrum kon, wie dat wenste, nog wat extra vragen kwijt. Het waterproductiecentrum beantwoordde ze met graagte voor zover dat mogelijk was. Op bepaalde vragen, zoals wat de invloeden van klimaatverandering en verbredingswerken aan de Leie zullen op de drinkwaterproductie van het centrum, wisten ook zij vooralsnog het antwoord niet.

Mobiliseer mee voor de klimaatmars en Climate Games in Parijs.

Eind dit jaar vindt in Parijs een cruciale internationale klimaatconferentie plaats. Het doel: een nieuw globaal akkoord om de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen te beperken. Ook de klimaatbeweging blaast verzamelen! Op zondag 29 november wordt het startschot gegeven met een gigantische klimaatmars.

Overal ter wereld bouwen mensen vandaag al aan de leefbare toekomst van morgen. De transitie zit op het juiste spoor, maar moet dringend meer vaart te krijgen. En dat kan enkel met de politici stevig en vastberaden aan het stuur.

Waarom naar Parijs?

Van 30 november tot en met 12 december 2015 vinden in Parijs de 21ste internationale klimaatonderhandelingen plaats, georganiseerd door de Verenigde Naties. De verwachtingen voor Parijs zijn hooggespannen. Het is immers de bedoeling er de opvolger van het Kyoto-protocol te ondertekenen. Het jaar 2015 is een kantelmoment. Volgens internationale wetenschappers moeten we nu in actie schieten als we een ernstige klimaatverstoring willen voorkomen. Dat maakt de klimaattop in Parijs méér dan de zoveelste conferentie: het is een cruciaal moment om de politiek wakker te schudden.

Wanneer en hoe naar Parijs?

Op 29 november, de dag voor de start van de onderhandelingen, wordt in Parijs een gigantische klimaatmars georganiseerd. Met een mars van honderdduizenden mensen wil Climate Express de toon voor de onderhandelingen zetten : namelijk een oorverdovend signaal geven aan onze politici: maak werk van een daadkrachtig en solidair klimaatbeleid. Tijdens het weekend van 11 tot 13 december gaan de Climate Games door en wordt de Franse hoofdstad omgetoverd in een gigantisch speelterrein, met een brede waaier aan creatief gewelddoos verzet en actie. Vanuit alle hoeken van Europa stromen geëngageerde burgers de stad binnen om de kracht van de klimaatbeweging te etaleren en de agenda voor de komende jaren te bepalen.

Samen met de Belgische Klimaatcoalitie en tal van andere partners, organiseert vrijwilligersorganisatie Climate Express de Belgische mobilisatie voor zowel de klimaatmars als de Climate Games. Climate Express wil 10.000 Belgen mobiliseren en regelt treinen, bussen en een fietstocht naar Parijs. Alle info hierover vind je via nl.climate-express.be.

Voor West-Vlaanderen kan je alvast op diverse plaatsen op de klimaatbus stappen

In West-Vlaanderen kun je op de bus van Climate Express stappen in Brugge, Kortrijk, Ieper, Diksmuide en Veurne. Meer info nl.climate-express.be. Natuurpunt Houtland legt zelf ook een bus in voor de regio Torhout. Meer info : www.houtland.com. Je vereniging kan ook nog zelf een bus inleggen. Neem voor meer info daarover contact op met Climate Express of met Bond Beter Leefmilieu (contacteer laurien.spruyt@bbvlv.be).

Je leden mobiliseren kan ook :

Verspreid de *affiches en flyer* onder je leden of druk ze af in het magazine/ledentijdschrift van je vereniging.

- Gedrukt materiaal (affiches, flyers, stickers, ...) kan je verkrijgen in een van de [afhaalpunten](#), of via BBL (contacteer laurien.spruyt@bbvlv.be).
- De online versies van de algemene affiche en de flyer vind je via <http://nl.climate-express.be/downloads/> op de website van Climate Express. Ook de online versie van de affiche voor de Climate Games vind je daar.

Nog meer info nodig : Aarzel dan niet om laurien.spruyt@bbvlv.be te contacteren.

Graag tot in Parijs!